

To není vtip ale sprostá vlastizrada! “Cítím se víc občanem EU než malé České republiky”, říká Rychetský

- CZ24 News | 4. ledna 2023

ČESKO: K hlavním, byť nedoceňovaným pravomocím českého prezidenta patří jmenování soudců. Především nominace k Ústavnímu soudu a výběr jeho předsedy jsou politikum nejvyššího stupně. Miloš Zeman to připomenul, když před Vánocemi vyvolal spekulace, že příštího předsedu ÚS by mohl jmenovat ještě před vypršením termínu předsedy dosavadního. Tím je Pavel Rychetský, který ovšem bude končit letos v srpnu, tedy skoro půl roku po Zemanovi. I kdyby se dosluhující prezident naznačeného kroku odvážil, nový prezident bude muset ještě letos navrhnout šest nových soudců z celkových patnácti.

S **Pavlem Rychetským** diskutujeme o tom, jak se během jeho mandátu proměnil svět ústavního práva a vůbec svět kolem něho, i o tom, jaká rozhodnutí rád přenechá soudcům, kteří přijdou po něm a jeho kolezích.

✖ *Pavel Rychetský: Patříme do civilizovaného světa a že ten český izolacionismus chráněním české koruny neprospívá ani naší ekonomice, ani našemu poslání být součástí evropského národa. Já se cítím především občanem Evropské unie, víc než občanem malé České republiky. Foto: Jan Zatorsky*

Na úvod bych vás chtěl přimět k troše sebechvály. Na co jste za těch dvacet let nejvíc hrdý? Je to uchování silné nezávislosti Ústavního soudu na vládě?

Víte, že Ústavní soud je velmi specifickou ústavní institucí. Zatímco vrcholné orgány zákonodárné i výkonné moci jsou vytvářeny politickou cestou, Ústavní soud má sice podobný původ, protože těžko vymyslet způsob, jak jej ustavit, a přitom se vyhnout podílu politických institucí na jeho vzniku. Současně je ale institucí, která ty druhé dvě moci ve státě kontroluje a hlídá. ÚS má dvě základní úlohy: jednak ochranu ústavního pořádku, jednak je poslední institucí, která chrání individuální práva a svobody občanů právě před zásahem veřejné moci. Jeho role je ohromně důležitá, i proto si od oněch druhých dvou mocí ve státě musí udržet jistý odstup. Zajímavým způsobem to řešili v Německu, když po válce přijímali základní zákon, ústavní soud umístili do co možná nejvzdálenějšího města od centra moci, do Karlsruhe. Evidentně za tím byla snaha o jistou izolaci a současně ochranu před příliš častým kontaktem s představiteli moci výkonné i zákonodárné.

Tak to by vás mohli přesunout až do Ostravy, ta je od Prahy ještě dál než Brno.

Umístění do Brna vzešlo z moudrého rozhodnutí ještě za federace, kdy po pádu komunistického režimu byl Ústavní soud umístěn jaksi na půl cesty mezi Prahou a Bratislavou.

A řekl byste tedy, že jste za těch dvacet let ubránil nezávislost ÚS před exekutivou? Bylo třeba nezávislost soudu bránit?

Musím konstatovat, že už federální Ústavní soud si vytvořil silnou imunitu vůči jakýmkoli vnějším vlivům a jeho český nástupce si ji udržel. Jsou známy případy, není jich naštěstí moc, kdy – hlavně v případě soudce Šimíčka (*jde o dvě různé kauzy, staré sedm a pět let: služební zákon a stíhání šéfa Lesní obory Lány; v obou se u soudce Šimíčka pokoušel lobbvat kancléř Vratislav Mynář – pozn.*

red.) – byly z jistého ústavního orgánu činěny ani ne tlaky, ale snahy o kontakt. A byly jednoznačně odmítnuty. Já sám jsem se nikdy nesetkal s tím, že by se kdokoli z výkonné nebo i zákonodárné moci jakýmkoli způsobem snažil ovlivňovat mě při rozhodování.

Je tu i názor, že vy jste svou nezávislost na politické moci dovedl až do druhého extrému. Někdy veřejně zaujímáte politická stanoviska, která jsou od předsedy ÚS nečekaná. Naposledy jste už v běžící prezidentské kampani prohlásil, že si nepřejete budoucí agrofertizaci Ústavního soudu. Tu si nepřejí ani já, jenže já nejsem předseda ÚS.

Podívejte se, mým základním motivem je obrana Ústavního soudu před jakýmkoli vnějšími vlivy. A to i preventivně. Současně nelze pominout ani skutečnost, že mám za sebou dlouhý čas působení v disentu. Tedy cítím jisté závazky k té době, kdy jsme se v disentu nějakým způsobem snažili čelit autoritativnímu, represivnímu režimu. A právě svoboda projevu byla tehdy základní hodnotou, kterou bylo třeba hájit. U mě tato osobní historie hraje značnou roli.

Takže jste byl víc prostořeký, než budou příští šéfové Ústavního soudu, kteří už budou mladší?

Nepochybně. Prostě já se nemohu odpoutat od své minulosti a od života v disentu. Nemohu se ani zbavit jisté nostalgie. Ze skupiny mých velikých celoživotních přátel, jako byli Jirka Dienstbier, Luboš Dobrovský, Ladislav Lis, Václav Havel, už jsou všichni po smrti. Zůstal jsem s Petrem Pithartem skoro jediný, kdo má toto vryto ve své osobnosti.

[ZDROJ](#)